

मालपोत (विशेष व्यवस्था) ऐन, २०१८

लालमोहर र प्रकाशन मिति

२०१८।४।११

संशोधन गर्ने ऐन

१. मालपोत (विशेष व्यवस्था) (संशोधन) ऐन, २०१९	२०१९।६।११
२. नेपाल ऐनहरू संशोधन गर्ने, खारेज गर्ने र पुनः व्यवस्थित गरी चालू राख्ने ऐन, २०१९	२०१९।१२।३०
३. मालपोत (विशेष व्यवस्था) (दोश्रो संशोधन) ऐन, २०२०	२०२०।११।१६
४. अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७	२०४७।८।२७

२०१८ सालको ऐन नं.१५

मालपोतसम्बन्धी विशेष व्यवस्थाको निमित्त बनेको ऐन

प्रस्तावना : रैती जिमिदारले मालपोत बुझाउने म्याद थाप्ने र थप म्यादभित्र मालपोत बुझाउने रैतीको जग्गा र जिमिदारको जिमीदारी लिलाम गर्ने विशेष व्यवस्था गर्नु वाञ्छनीय भएकोले, श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट ^{*}नेपालको संविधानको धारा ९३ अनुसार यो ऐन बनाइबक्सको छ ।

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ :

- (१) यो ऐनको नाम “मालपोत (विशेष व्यवस्था) ऐन, २०१८” रहेकोछ ।
- ▲(२) यो ऐन नेपाल अधिराज्यभर लागू हुनेछ ।
- (३) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

- (क) “मालपोत” भन्नाले जुनसुकै किसिमको जग्गाको नेपाल कानून बमोजिम नेपाल सरकारमा बुझाउनु पर्ने नगदी वा जिन्सी सम्भन्नु पर्छ ।
- (ख) “जग्गा” भन्नाले मालपोत लागेको जुनसुकै जग्गा सम्भन्नु पर्छ ।
- (ग) “जिमिदारी” भन्नाले जिमिदारीसाथ रहेको जिरायत जग्गालाई समेत जनाउँछ ।

^{*} नेपाल ऐनहरू संशोधन गर्ने, खारेज गर्ने र पुनः व्यवस्थित गरी चालू राख्ने ऐन, २०१९ द्वारा संशोधित ।

▲ मालपोत (विशेष व्यवस्था) (संशोधन) ऐन, २०१९ द्वारा संशोधित ।

- (घ) “कुनै जग्गाको सम्बन्धमा रैती” भन्नाले सो जग्गा वापत मालपोत बुझाउने रैतान नम्बरीवाला सम्झनु पर्छ र नम्बरीवालाको हैसियतले सो जग्गा भोग चलन गर्ने कानूनी हकप्राप्त व्यक्तिलाई समेत जनाउँछ ।
- (ङ) “माल अड्डा” भन्नाले स्थानीय माल अड्डा सम्झनु पर्छ र यो शब्दले स्थानीय गुठी अड्डाहरुलाई समेत जनाउँछ ।
- * (च) “जिम्मावाली वा तालुकदारी मुखेली” भन्नाले जिम्मावाली वा तालुकदारी मुखेली गरे वापत खान पाउने खान्गीको बदला खाई आएको खेत जग्गालाई समेत जनाउँछ ।

३. **मालपोत बुझाउने म्याद थाप्ने अधिकार** : मालपोत बुझाउने असूल गर्नेबारे *माल अड्डा जिम्दारी, पटवारी, जिम्मावल र तालुकदार (मुखेली) हरुका नाउँमा भएको सवालहरुमा तोकिएको म्यादिभित्र कुनै साल मालपोत बुझाउन नसकिने परिस्थिति सबै जिल्लाहरु वा कुनै खास जिल्ला वा त्यसको कुनै खास क्षेत्रमा आएको छ भन्ने देखेमा नेपाल सरकारले समय समयमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी त्यस्तो सबै जिल्लाहरु वा कुनै खास जिल्ला वा त्यसको कुनै खास क्षेत्रमा मालपोत बुझाउने असूल गर्ने म्याद बढाउन सक्नेछ ।

*४. **जग्गा जिम्दारी लिलाम गराउने अधिकार** :

- (१) मालपोत बुझाउने म्याद थपिएकोमा सो थप म्यादिभित्र पनि मालपोत नबुझाई बाँकी राख्ने रैतीको जग्गा र जिम्दारीको जिम्दारी नेपाल सरकारले जुनसुकै बखत पनि लिलाम गराउन सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम कुनै जग्गा वा जिम्दारी लिलाम गर्ने गराउने गरी नेपाल सरकारले आदेश जारी गरेकोमा सो जग्गा वा जिम्दारी लिलाम गर्दा मालपोत बुझाउने थप म्याद भुक्तानी भएको क्रमैसित ५ दिन पछिसम्म रैतीको जग्गालाई र ७ दिन पछिसम्म जिम्दारीलाई लिलाम गराइनेछ । तर सो बमोजिम लिलाम गर्ने ५ दिन र ७ दिनको म्यादलाई नेपाल सरकारले समय समयमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी थप पनि गर्न सक्नेछ ।

* मालपोत (विशेष व्यवस्था) (संशोधन) ऐन, २०१९ द्वारा थप ।

* मालपोत (विशेष व्यवस्था) (संशोधन) ऐन, २०१९ द्वारा संशोधित ।

* दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

*४क. सकार नभएको जिम्दारी र बेमाख नभएको जिम्मावली र तालुकदारी (मुखेली) सम्बन्धी

व्यवस्था :

- (१) मालपोत बेमाख नगरे वापत कानून बमोजिम कुनै जिम्दारी लिलाम बढाबढ हुँदा कसैले सकार नगरेमा वा पहिले सकार गरे पनि पछि इन्कार भै सो वापत निजले राखेको धरौट जफत भएमा सो गरे भएको मितिले ३ दिनभित्र सोकुराको सूचना सम्बन्धित गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकालाई दिनुपर्छ र सो गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाले पनि सो सूचना पाएको मितिले ३५ (पैतीस) दिनभित्र सो जिम्दारीको मालपोत तहसिल गरी दाखिल गर्ने समेतको अन्य सबै व्यवस्था गर्ने गरी सम्बन्धित माल अड्डालाई सूचना दिएमा सो जिम्दारी सो गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाको नाउँमा बन्दोवस्त गरिनेछ र सो बमोजिम गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाले सूचित नगरी सो म्याद नाघेको ३५ पैतीस दिनभित्र साविक जिम्दारले सो जिम्दारी आफ्नै नाउँमा थामी पाउँ भनी सो बेमाख हुनबाँकी रहेको मालपोत र सो मालपोतको अंकको सयकडा पाँचका हिसाबले जरिवाना बुझाई सम्बन्धित माल अड्डामा दरखास्त दिएमा सो माल अड्डाले पनि सो जिम्दारी निजैको नाउँमा थामी दिनुपर्छ र सो बमोजिम साविक जिम्दारको पनि दरखास्त नपरेमा सो जिम्दारी पुनः लिलाम बढाबढ गराई बन्दोवस्त गर्ने वा अमानतबाट चलाई मालपोत तहसिल गर्ने व्यवस्था सो माल अड्डाले गर्नुपर्छ ।
- (२) कुनै जिम्मावली तालुकदारी (मुखेली) को मालपोत बेमाख नभई बाँकिरहेमा सम्बन्धित माल अड्डाले बाटाका म्याद बाहेक तीन दिनभित्र सो कुराको सूचना *गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकालाई दिनुपर्छ र सो *गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाले पनि सो सूचना पाएको मितिले पैतीस दिनभित्र सो जिम्मावली वा तालुकदारीको मालपोत तहसिल गरी दाखिल गर्ने समेतको अन्य सबै व्यवस्था

* दोश्रो संशोधनद्वारा थप ।

○ अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

○ अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

○ अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

○ अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

* अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

* अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

गर्ने गरी सम्बन्धित माल अड्डालाई सूचना दिएमा सो जिम्मावली वा तालुकदारी (मुखेली) सोही *गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाका नाउँमा बन्दोबस्त गरिनेछ र सो बमोजिम *गाउँ क्रास मिति वा नगरपालिकाबाट सूचना प्राप्त नभएमा रैती रोजाई जिम्मावाल वा तालुकदार (मुखिया) बन्दोबस्त गर्ने समेतको सबै कारवाई प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम गरिनेछ ।

- (३) उपदफा (१) बमोजिम अमानतमा रहेको जिमिदारी सालको एक पटक टाँस गरी लिलाम बढाबढ गराउनुपर्छ र सो बमोजिम लिलाम बढाबढी गराउँदा कसैले सकार नगरेमा वा पहिले सकार गरे पनि पछि इन्कार भै सो वापत निजले राखेको धरौटी जफत भएमा उपदफा (१) बमोजिम कारवाई चलाईनेछ ।
- (४) उपदफा (१) बमोजिम *गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाको जिम्मा रहेको जिमिदारीका सम्बन्धमा जिमिदारको र उपदफा (२) बमोजिम *गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाको जिम्मा रहेको जिम्मावली वा तालुकदारी (मुखेली) का सम्बन्धमा जिम्मावाल वा तालुकदार (मुखिया) को काम कर्तव्य र अधिकारको प्रयोग र पालन सो *गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाद्वारा हुनेछ र त्यस्तो जिमिदारी, जिम्मावाली वा तालुकदारी (मुखेली) को मालपोत असूल तहसिल भए वा नभएको सामान्य रेखदेख गर्ने र आवश्यकतानुसार यथोचित सहयोग गर्ने कर्तव्य सम्बन्धित माल अड्डाको समेत हुनेछ ।
- (५) कुनै *गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाले आफ्नो जिम्मामा रहेको जिमिदारी, जिम्मावाली वा तालुकदारी (मुखेली) को मालपोत असूल तहसिल गर्ने काम सन्तोषप्रद तरीकाले नगरेको देखिएमा वा मालपोत असूल तहसिल गरी निर्धारित समयमा बुझाउन नसकेमा सम्बन्धित माल अड्डाले देहाय बमोजिम कारवाई गर्न सक्नेछ :-

* अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

* अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

* अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

* अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

* अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

* अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

(क) जिम्मिदारी भए सम्बन्धित [●]जिल्ला विकास समितिलाई सूचना दिई सो जिम्मिदारी लिलाम बढाबढ गराउन वा अमानतमा राखी चलाउन,

(ख) जिम्मावाली वा तालुकदारी (मुखेली) भए सो जिम्मावाली वा तालुकदारी (मुखेली) का सम्बन्धमा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम रैती रोजाई जिम्मावाल वा तालुकदार (मुखिया) बन्दोवस्त गर्न वा आमानतमा राखी चलाउन ।

(६) यो ऐन नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित हुँदाका बखत अमानतबाट चलिरहेको जिम्मिदारी, जिम्मावाली र तालुकदारी (मुखेली) का हकमा समेत यो ऐन नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित भएको मितिलाई मालपोत बेमाख गर्ने म्याद गुज्जेको मिति कायम गरी अवस्थानुसार उपदफा (१) वा उपदफा (२) बमोजिम कारवाई गर्नुपर्छ ।

⁺४ख. नियम बनाउने अधिकार : यो ऐनको उद्देश्यले कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारले नियम बनाउन सक्नेछ ।

५. बाभिएमा गर्ने : अरु नेपाल कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यो ऐनमा लेखिए जति कुरामा यही ऐनबमोजिम र अरुमा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम हुनेछ ।

६. [○]

द्रष्टव्य :नेपाल कानून (संशोधन) ऐन २०२४ द्वारा रुपान्तर भएको शब्द:-

“गजेट” को सट्टा “राजपत्र”

[●] अर्थ सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०४७ द्वारा संशोधित ।

⁺ दोश्रो संशोधनद्वारा थप ।

[○] नेपाल ऐनहरु संशोधन गर्ने, खारेज गर्ने र पुनः व्यवस्थित गरी चालू राख्ने ऐन, २०१९ द्वारा खारेज ।

